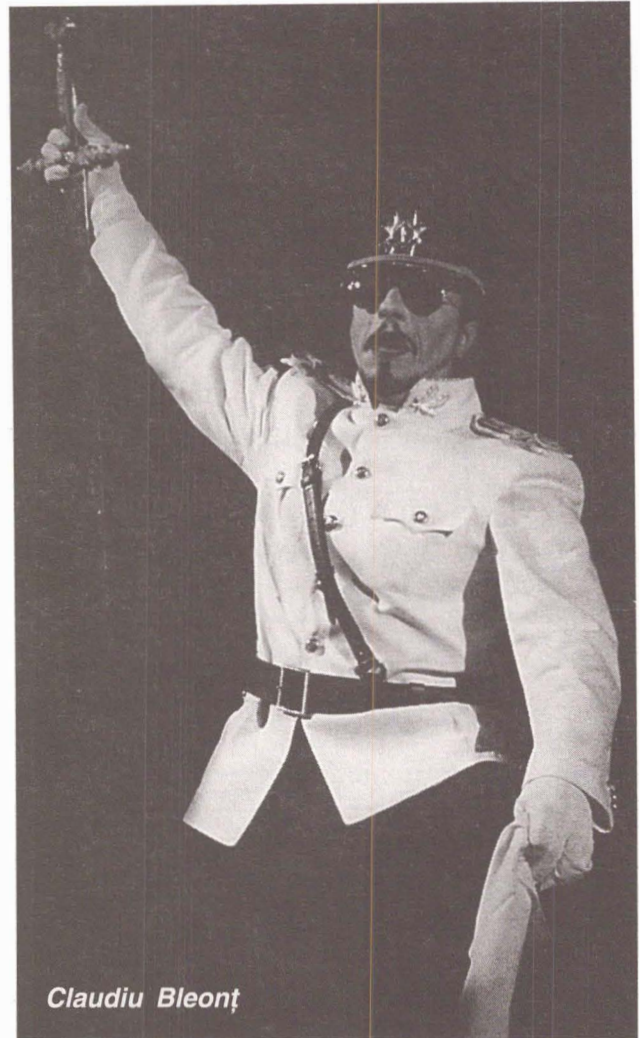

Antoaneta IORDACHE

Locvacitate teatrală

Nu e marele spectacol așteptat acest *Macbett* în premieră pe țară la Teatrul Național din București. Faptul că piesa îi aparține lui Eugène Ionesco e de natură să sporească tristețile, la urma-urmelor să le și motiveze intensitatea. Acum când scriu, spectacolul este deja considerat „controversabil” – ceea ce pot admite și eu. Cortina aplauzelor de politețe ale sălii de premieră făcea previzibil diagnosticul. Este legitim să dorim ca la București textele lui Eugène Ionesco – jucat la noi și în anii când puține gesturi artistice publice se puteau sustrage „exercițiului comandat” – să dea decum numai montări „perfecte”... În fond, este vorba de Eugène Ionesco! Cu alte cuvinte, în așteptările spectatorului român la o premieră pe țară cu o piesă a lui sunt distilate capitole de istorie teatrală – și chiar capitole de istorie. Ce nu pot înțelege e drama care s-a petrecut și care transpare în câteva comentarii. Mie mi se pare un punct bun pentru Teatrul Național, în egală măsură pentru echipa implicată, confruntarea cu universul ionescian – o spun cu toată seriozitatea. Dacă memoria nu mă înșală, dramaturgia lui Eugène Ionesco nu constituie opțiunea predilectă a repertoriilor Naționalului bucureștean...

Din punctul meu de vedere, pentru câțiva actori, cum sunt George Motoi (*Duncan*), Cecilia Bârbora, George Călin (*Macof*), Claudiu Bleonț (*Macbett*), Ileana Olteanu întâlnirea cu textul ionescian este absolut profitabilă, ei reușind să-și mențină personajele într-un contur clar și interesant, pe când în jurul lor lucrurile se inclarifică. Nu-mi propun o analiză a rolurilor, aici, am să notez însă că, din întreaga distribuție, numeroasă, singurii în afară de oricare dintre „spectacolele din spectacol” mi s-au părut *Comesonii* (cvartetul *men in black*). Să mai adaug că acel *pas de trois* fellinian, bine făcut, mi se pare „din atmosfera” bufonadei (deci „dintr-un strat” al piesei), tot așa cum din realitatea poetică ascunsă a textului – lumea de prezențe pe care o mișcă prin scenă regizoarea.

Numai că, de la un moment încolo, lumea pe care o generează Beatrice Bleonț (în esență pentru a contextualiza, în formă pentru a spori plasticitatea situațiilor) adună și prezențe care nu se justifică decât la modul superficial (reporterul, de pildă). Sigur, e o întrebare: de ce trebuia Beatrice Bleonț să „iasă” din text?... Beatrice Bleonț este o regizoare cu premisa atent construită (teoretizată); dacă ar fi „găsit” și în scenă răspunsul, l-am fi știut și noi...

Ceea ce cred eu că pierde recenta montare semnată de Beatrice Bleonț – chiar pe măsură ce-și dezvoltă imageria (în text și pe lângă text) – este ceea ce s-ar numi în geometrie „dreapta fixă”, altfel spus „osia” orbitei spectaculare. Reprezentația aceasta, care are rezolvări frumoase și fine în tonuri gradate de ironie, din păcate nu are „propoziție principală”. Mobilizând

În beneficiul teatralității o foarte mare diversitate de mijloace (tehnici) menite să sublinieze intenționalitatea unei scene, a unui dialog, a unor personaje, regizoarea pierde din vedere riscul specific construcțiilor plurimodulare, anume acela de a-și anula o idee figurată prin următoarea idee figurată, anume aceea de a nu se mai lăsa disciplinate de un sens. Se observă, în montare, și un lucru frecvent la debutanți, dar ciudat în cazul aflat în discuție: tentația de a spune tot, de a nu lăsa nimic nespus. O mașinărie îngreunată de propria-i locvacitate teatrală și, poate, nu foarte sigur calibrată între rotirea spre Shakespeare și cea înspre Jarry. Eclectic, fără îndoială, spectacolul e mult prea încărcat ca să nu scape de pe orbită... Lăsând deoparte proiecțiile fotografice-copertă care nemulțumesc, pentru că sunt pseudointeligibile (și, de altminteri, cu umorul ce i se recunoaște, nu întrevăd în ce fel s-ar fi plăcut Eugène Ionesco pus în ipostaza aceasta dominatoare, la o piesă despre nebunia și deriziunea puterii), lăsând deoparte și stroboscopul (care nu face decât să destrame eventuala gravitate a scenei în care e folosit), trebuie menționat că fragmentele de calitate beneficiază în montare de pe urma unui spațiu insolit, deschis vectorilor paradoxalei ecuații ionesciene, spațiu unde *Macbeth* și sosiile lui se pot „atinge” de amprentele lor din oglinzi,

Macbeth și *Ubu*, spațiu care acceptă și simetria matematică a celor care râvnesc puterea, și surprinzătoarea metamorfoză a vrăjitoarelor, dar și venirea lui *Macol*, răul ultim, „cerut” de întâmplări. Menționez, astfel, costumele create de Doina Levintza, decorul datorat lui Constantin Ciubotaru. Ca și reporterul, pesemne sunt culturiștii, pesemne și minerii... Minerii intră în scenă la final, ca să asiste la discursul teribil al lui *Macol*. Probabil sosesc dinspre sală. Din perspectivă estetică, acestea ar fi „suprasemne”. Ca să nu teoretizez păgubos pe marginea unui lucru care s-a mai făcut, în formulă mai interesantă decât aici, voi sublinia calitatea programului de sală, care reușește să fie cutia de rezonanță a evenimentului teatral pe care-l însoțește.

E un pariu serios întâlnirea cu universul ionescian, nu se câștigă de fiecare dată. Un pariu frumos ar fi o integrală Eugène Ionesco, într-un teatru din România, azi.

Teatrul Național „I.L. Caragiale” din București – *Macbeth* de Eugène Ionesco. În românește de Dan C. Mihăilescu. Direcția de scenă, coregrafia și ilustrația muzicală: Beatrice Bleonț. Costume: Doina Levintza. Accesorii: Dan Coma. Coordonator corp ansamblu: Mihai Bunea. Antrenoare culturism și fitness: Florina Roventza. Pregătire muzicală: Dorina Crișan Rusu.

Efecte sonore: Cristian Târnovețchi (Studioul Yamaha). Producător film: Mircea Kiraly. Realizator film: Vlad Radu Vaida. Distribuția: George Motoi, Cecilia Bârbora, George Călin, Claudiu Bleonț, Ileana Olteanu, Marius Bodochi, Alexandru Georgescu, Liviu Crăciun, Andrei Finți, Marius Rizea, Andrei Duban, Gabriel Costea, Bogdan Mușatescu, Vlad Ivanov, Doru Rancea, Luminița Erga, Dragoș Ionescu, Doina Șandru, Mihaela Laura Dumitru, Ștefania Andronic, Crina Matei, Gabriela Bobeș, Ștefan Petrea, Traian TâmpEANU, Alexandru Tudorache, Raluca Petra, Gillola Brălleanu-Motoi, Adrian Drăgușin, Mihai Niculescu, Alexandru Hasnaș, Dragoș Ionescu, Emil Mureșan. Data premierei: 11 martie 2000 (premieră pe țară).

Ioana Olteanu și Cecilia Bârbora

